

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-546/22 - 1

Kohtuasi C-546/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

16. august 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

29. juuni 2022

Hageja:

GF

Kostja:

Schauinsland-Reisen GmbH

[...]

Oberster Gerichtshof (kõrgeim üldkohus) tegi kassatsioonikohtuna [...] kohtuasjas, mille pooled on hageja GF [...] *versus* kostja Schauinsland-Reisen GmbH, D-47051 Duisburg, [...] seoses 21 821,82 euro suuruse nõudega [...], menetledes hageja kassatsioonkaebust apellatsioonikohtuks oleva Oberlandesgericht Grazi (liidumaa kõrgeim kohus Grazis) 27. jaanuari 2022. aasta otsuse peale, [...] millega jäeti muutmata Landesgericht für Zivilrechtssachen Grazi (liidumaa kohus Grazis) 13. juuli 2021. aasta otsus [...], järgmise

k o h t u m ä ä r u s e:

A. Euroopa Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (edaspidi „pakettreisidirektiiv“), artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et reisikorraldaja võib vältimatutele ja erakorralistele asjaoludele, mille tõttu ei saa ta lepingut täita, tugineda juba siis, kui asjaomase pädevusega asutus kliendi elukohaliikmesriigis on andnud enne kavandatud reisi algust reisi sihtriigi kohta kõrgeima taseme reisihoiatuse?

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt:

Kas direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et vältimatute ja erakorraliste asjaoludega ei ole tegemist juhul, kui reisija, kellele on reisihoiatuse ja pandeemia edasise arengu ebaselgus teada, on avaldanud sellegipoolest soovi reisile minna ja reisi läbiviimine ei oleks olnud korraldaja jaoks võimatu?

B. [...] [menetluse peatamine]

Põhjendused

1. Hageja, Austrias tegutsev arst, ja tema abikaasa broneerisid 13. mail 2020 kostja korraldatud pakettreisi Maldividele ajavahemikuks 26. detsembrist 2020 kuni 2. jaanuarini 2021 koguhinnaga 8620 eurot.

COVID-19-pandeemia tõttu oli Austria välisministeerium andnud Maldivide suhtes kõrgeima, 6. taseme reisihoiatuse, mis kehtis hiljemalt 2020. aasta detsembrist („Palutakse hoiduda kõikidest turismireisidest ja mittevajalikest reisidest nimetatud riiki, sealhulgas puhkuse ja pereliikmete külastamise eesmärgil tehtavatest reisidest“). Sellel ajal oli 7 päeva keskmine nakatumus Maldividel 34,7, olles väiksem kui Austrias, kus nakatumus oli 220.

Reisihoiatuse tõttu tühistas kostja broneeritud reisi 3. detsembril 2020. Põhjus tehti hagejale teatavaks hiljemalt 9. detsembril 2020 ja ning tema ettemakse tagastati talle. Kostja poolt asenduseks pakutud reisid ei vastanud hageja ja tema abikaasa soovidele.

2. Poolte nõuded ja väited

Hageja esitab enda ja oma abikaasa nimel, kes oli loovutanud oma nõude talle, nõude hüvitada saamata jäänud puhkuseauding ja kindlasummalised kulud. Peale selle palub ta hüvitada saamata jäänud tulu, kuna tema vastuvõtt oli broneeritud reisi tõttu 23. detsembrist 2020 kuni 5. jaanuarini 2021 suletud. Pärast reisi tühistamist ei olnud võimalik vastuvõttu kiireloomuliselt uuesti avada. Ministeeriumi reisihoiatuse ei olnud vältimatu ja erakorraline asjaolu, mille tõttu ei oleks kostja saanud reisilepingut täita, liiatigi kuna 7 päeva keskmine nakatumus Maldividel oli madalam, ka seal oli tagatud piisav arstiabi ning hageja ja tema abikaasa olid sõlminud tervisekindlustust hõlmava reisikindlustuse.

Kostja esitas vastuväite, et reisi läbiviimist ei saanud temalt mõistlikult oodata. Välisministeeriumi reisihoiatuse eiramise korral oleks ta pidanud arvestama vastutusest tulenevate ettenähtamatute tagajärgedega. Austrias 26. detsembril 2020 kehtivaid liikumispäringuid arvestades ei oleks hageja tohtinud reisile minnagi. Reisi tühistamise tõttu saamata jäänud tulu ei olnud kostja põhjustatud.

3. Senine menetlus

Esimese astme kohus jättis hagi rahuldamata. Reisilepingust taganemisel tugines kostja vältimatutele ja erakorralistele asjaoludele, millest tulenevalt oli taganemine põhjendatud. Juba seetõttu ei ole kostja kohustatud maksuma kahjuhüvitist.

Apellatsioonikohus hageja apellatsioonkaebust ei rahuldanud. Isegi kui reisihoiatust pidada ainult kaudseks tõendiks erakorraliste asjaolude esinemise kohta, ei ole kostjal süüd, arvestades seda, et lepingust taganemise hetkel oli pandemia edasine areng teadmata.

Oberster Gerichtshof (kõrgeim üldkohus) peab tegema otsuse hageja kassatsioonkaebuse kohta. Kostja on ka kassatsioonimenetluses seisukohal, et reisihoiatuse kujul tekkinud vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu oli tal õigus reisilepingust hüvitust maksmata taganeda.

4. Õiguslikud alused

4.1. Liidu õigus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (edaspidi „pakettreisidirektiiv“), artikli 12 lõige 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Korraldaja võib pakettreisilepingu lõpetada ja maksta reisijale tagasi kõik pakettreise eest tehtud maksed täiendavat hüvitist maksmata, juhul kui

a) pakettreisile registreerunud inimeste arv on väiksem kui lepingus esitatud miinimumarv ja korraldaja teavitab reisijat lepingu lõpetamisest lepingus kindlaks määratud aja jooksul, [...]

või

b) korraldaja ei saa lepingut täita vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ning ta teavitab reisijat lepingu lõpetamisest enne pakettreise algust põhjendamatult viivitusega. [...]“

Pakettreisidirektiivi artikli 3 punktis 12 määratletud mõiste kohaselt on „vältimatud ja erakorralised asjaolud“ „*olukord, mis ei ole sellele viitava poole kontrolli all ja mille tagajärgi ei oleks saanud vältida isegi kõigi mõistlike meetmete võtmise korral*“.

4.2. Austria õigus

Pakettreisiseaduse (Pauschalreisegesetz) § 10 lõike 3 teise alternatiivi kohaselt võib reisikorraldaja pakettreisilepingust enne pakettreisi algust taganeda, tagastades kõik pakettreisi eest tehtud maksed, kuid maksmata täiendavat hüvitist, „*kui reisikorraldaja ei saa lepingut vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu täita ning ta esitab reisilepingust taganemise avalduse reisijale viivitamata, ent hiljemalt enne pakettreisi algust*“.

5. Eelotsuse küsimused

5.1. Käesoleval juhul oli hageja elukohariigi välisministeerium andnud COVID-19-pandeemia tõttu ligikaudu kolm nädalat enne broneeritud reisi algust kõrgeima taseme reisihoiatuse, millega seonus soovitus hoiduda turismireisidest broneeritud sihtkohta.

Nii COVID-19-pandeemia kulg kui ka reisihoiatuse andmine ei olnud kostjast reisikorraldaja kontrolli all. Ilmselgelt puudus tal ka võimalus vältida sobivate meetmete võtmisega üldiselt pandeemia tagajärgi või konkreetset reisihoiatust.

5.2. Selge ei ole aga see, kas ministeeriumi poolt pandeemiaolukorra tõttu antud reisihoiatuse on juba iseenesest asjaolu, mis andis kostjast reisikorraldajale õiguse lepingust taganeda, kuna reisihoiatusest nähtus suur risk reisi turvalisele korraldamisele ja arvestada tuli ka võimalike meetmetega puhkuse sihtkohas, mis oleksid võinud takistada reisijate viibimist riigis või riigist tagasipöördumist, või kas – nagu leiab hageja – korraldajalt tuleb nõuda, et olenemata avalikust hoiatusest hindaks ta olukorda ise ja kaaluks riske konkreetse juhu kõikide asjaolude põhjal.

Avaliku reisihoiatuse määravat tähendust võib toetada tõsiasi, et reisihoiatuse annab erapooletu pädev asutus ja see on üheti mõistetav, millega täidetakse asjaomase avalikkuse vajadus selguse ja õiguskindluse järele. Lisaks on riigiasutusel, eelkõige välisministeeriumil üldjuhul usaldusväärsemad võimalused ohuolukorra jälgimiseks kui ettevõtjal.

Hageja tõlgenduse kasuks räägib seevastu tõsiasi, et kuna pandeemiaolukord ja pandeemia levik maailma eri piirkondades pidevalt muutub, siis ei pruugi asutuse reisihoiatuse enam olla täiesti ajakohane ja peegeldada reaalset ohuolukorda reisi sihtkohas. Seni on kohtupraktikas kõnealust lepingust taganemise põhjust peetud lubatavaks vaid reisija puhul (8 Ob 99/99p), olukorra kohta, kus reisilepingust taganeb reisikorraldaja, ei ole veel seisukohale asunud.

5.3. Teise eelotsuse küsimusega soovitakse teada, kas reisikorraldajal ei ole ka kõrgeima taseme reisihoiatuse korral võimalik tugineda sellele, et „*korraldaja ei saa lepingut täita vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu*“, kui reis saaks põhimõtteliselt toimuda, kuna broneeritud veovahendid ja majutus on kättesaadavad, ja klient, kellele on reisihoiatus teada, on avaldanud, et ta lepib sellest tuleneva riskiga, või on reisikorraldajal ka sellisel juhul õigus lepingust hüvitist maksmata taganeda.

6. [...] [märkused eelotsusetaotluse esitamise kohustuse kohta]

[...] [menetluse peatamine]

[...] Viin, 29. juuni 2022[...]

TÖÖDOKUMENT